

яке винесено на його розгляд стороною та віднесено КПК України до його повноважень. КПК України не встановлює дії слідчого судді у випадку неявки на допит особи, яка ініціювала допит. Враховуючи, що допит у порядку ст. 225 КПК України здійснюється з дотриманням правил проведення допиту під час судового розгляду, то відповідно до ч. 6, 7 ст. 352 та ч. 2 ст. 353 КПК України допит проводиться сторонами або представником юридичної особи в межах прямого та перехресного допиту. Відповідно, слідчий суддя за відсутності особи, яка подала клопотання, його проводити не може. У такому випадку слід направити особі, яка подала клопотання, судовий виклик, повідомити керівника органу досудового розслідування та процесуального керівника-прокурора (якщо клопотання подане слідчим), директора центру з надання вторинної правової допомоги, кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури. У випадку повторної неявки особи без поважних причин треба, на нашу думку, повернути клопотання особі, яка його подавала.

Таким чином, у ст. 225 КПК України слід, по-перше, визнати потерпілого суб'єктом ініціації допиту; по-друге, розширити коло випадків, за яких можливе застосування депонування показань; по-третє, закріпити вимоги до змісту та форми клопотання про допит свідка, потерпілого; порядок та учасників його судового розгляду; випадки повернення такого клопотання.

Заставецька Соломія Ігорівна, курсант
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ

ЗАТРИМАННЯ ЯК ЗАХІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Норми ч. 2 і 4 ст. 98 КПК України закріплюють вичерпне коло способів збирання доказів стороною обвинувачення, до яких належать: 1) збирання під час проведення слідчих (розшукових) дій; 2) збирання під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій; 3) витребування від органів державної влади, органів місцевого самоврядування,

підприємств, установ та організацій, службових та фізичних осіб; 4) отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, службових і фізичних осіб; 5) проведення інших процесуальних дій, передбачених КПК України, зокрема затримання як на підставі ухвали слідчого судді, так і без такої ухвали та тимчасовий доступ до речей і документів; 6) одержання на території іноземної держави в результаті здійснення міжнародного співробітництва під час кримінального провадження [1].

На нашу думку, до числа інших процесуальних дій, які є способом збирання доказів у кримінальному провадженні, слід віднести: 1) затримання як на підставі ухвали слідчого судді, так і без такої ухвали (ст. 191, 207 і 208 КПК України); 2) тимчасовий доступ до речей і документів (ст. 159–166 КПК України).

Затримання в кримінальному процесі є тимчасовим запобіжним заходом, який застосовується у особливих випадках і за визначеною КПК України процедурою (див. ч. 2 ст. 176 КПК). Затримання може здійснюватись щодо підозрюваного або обвинуваченого за ухвалою слідчого судді чи суду уповноваженою службовою особою, а також у точно встановлених випадках кожним, хто не є уповноваженою службовою особою [2, с. 402].

У разі затримання особи на підставі ухвали слідчого судді або без такої ухвали уповноважена службова особа, слідчий, прокурор може здійснити її обшук з дотриманням правил, передбачених ч. 7 ст. 223 і ст. 236 КПК України (ч. 3 ст. 208 КПК України). Під час обшуку затриманої особи вилученню підлягають: 1) речі, які мають значення для кримінального провадження; 2) речі, вилучені законом з обігу.

Зі змісту норм ч. 3 ст. 168 і ч. 5 ст. 208 КПК України випливає, що про затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, і тимчасове вилучення у неї майна уповноваженою службовою особою, слідчим, прокурором складається протокол, який повинен містити відомості, передбачені ст. 104 і ч. 5 ст. 208 КПК України. У такому протоколі наводяться відомості про результати особистого обшуку, зокрема про виявлені та вилучені речі, а також спосіб їх ідентифікації.

Слід зауважити, що у разі законного затримання особи без ухвали слідчого судді з підстав, передбачених ч. 2 ст. 207 КПК України, особою, що не є уповноваженою службовою особою, якій законом надано право здійснювати затримання, така особа вправі тимчасово вилучити у затриманій особі будь-які речі, у тому числі речі, вилучені законом з обігу, проте зобов'язана одночасно із доставленням затриманої особи до слідчого, прокурора, іншої уповноваженої службової особи передати їй тимчасово вилучене майно. Факт передання тимчасово вилученого майна засвідчується протоколом (у порядку ч. 1 ст. 168 КПК України).

Також треба мати на увазі, що особа, яка здійснила затримання, зобов'язана неодмінно доставити затриманого до уповноваженої службової особи та передати їй вилучене майно або негайно повідомити уповноважену службову особу про затримання та місцезнаходження особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення [3, с. 228].

Отже, незалежно від способу збирання речових доказів, усі речі, які були вилучені або одержані, підлягають негайному огляду слідчим, прокурором (а у разі їх вилучення під час затримання – також уповноваженою службовою особою, якій законом надано право здійснювати затримання). Результати огляду вилучених або одержаних речей підлягають процесуальній фіксації слідчим, прокурором залежно від способу збирання речових доказів: 1) у разі вилучення під час проведення слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій – у протоколі відповідної слідчої (розшукової) або негласної слідчої (розшукової) дії; 2) у разі одержання внаслідок витребування від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, службових та фізичних осіб, отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, службових і фізичних осіб, одержання на території іноземної держави в результаті здійснення міжнародного співробітництва під час кримінального провадження, вилучення під час тимчасового доступу до речей і документів – у протоколі огляду як самостійному процесуальному акті; 3) у разі вилучення під час затримання особи уповноваженою службовою особою, якій законом надано

право здійснювати затримання, слідчим, прокурором – у протоколі затримання; 4) у разі вилучення під час законного затримання особи без ухвали слідчого судді особою, що не є уповноваженою службовою особою, якій законом надано право здійснювати затримання, – у протоколі передання тимчасово вилученого майна.

Загалом, слід зробити висновок, що незважаючи на короткочасність затримання, за характером правообмежень воно є одним із найбільш суворих запобіжних заходів. Тому затримання в кожному випадку має бути законним і обґрунтованим, а також необхідним з урахуванням конкретних обставин, які стали підставою його застосування.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. – Режим доступу: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/print/1458049476321499. – Назва з екрана.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, А. Т. Нора, М. Є. Шумила. – Київ : Юстиніан, 2012. – 1224 с.

3. Кримінальне процесуальне право України : навч. посіб. / за ред. В. Г. Гончаренка, В. А. Колесника. – Київ : Юстиніан, 2014. – 573 с.

Калініч Ангеліна Михайлівна,
аспірант кафедри цивільного права
і процесу Національної академії
внутрішніх справ

ЗУПИНЕННЯ ПЕРЕБІГУ СТРОКУ ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ

Перебіг позовної давності є процесом безперервним, але протягом цього часу можуть виникнути обставини, що перешкоджають поданню позову. Ці обставини є підставами для зупинення (призупинення), переривання або відновлення перебігу позовної давності.

На думку Г. П. Чернишова, зупинення перебігу позовної давності полягає в тому, що період часу, протягом якого діють обставини, передбачені законом, не зараховується в строк